

**GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANLAŞMASININ VII. MADDESİNİN
UYGULANMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA GENEL TANITICI AÇIKLAMA
MİLLETLERARASI SÖZLEŞME Karar Sayısı: 93/4690 Karar Tarihi : 27/07/1993**

27.081993 tarihli, 21676 sayılı R.G.

GENEL TANITICI AÇIKLAMA

GÜMRÜK KIYMETİNE İLİŞKİN KURALLAR

İDARE, İSTİŞARE VE ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

ÖZEL VE FARKLI MUAMELER

NİHAİ HÜKÜMLER

EK I - YORUM NOTLARI

EK II GÜMRÜK KIYMETİ TEKNİK KOMİTESİ

EK III PANELLER

ANLAŞMAYA EK PROTOKOL

ANLAŞMAYA KONULACAK REZERVLER

12/5/1988 tarihli ve 3447 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 30/7/1988 tarihli ve 88/13194 sayılı Kararname ile onaylanan “**Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT)’nın VII. Maddesinin Uygulanmasına Dair Anlaşma**” ve eklerinin Türkçe metinlerinin yerine geçmek üzere ekteki metinlerin onaylanması; Dışişleri Bakanlığı’nın 19/7/1993 tarihli ve EİUE-I-2422-4455 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 27/7/1993 tarihinde kararlaştırılmıştır.

1. Bu Anlaşma çerçevesinde gümrük kıymetinin belirlenmesinde, öncelikle 1 inci Maddede tanımlanan “satış bedeli” esas alınır. 1 inci Madde 8 inci Madde ile birlikte mütalaa edilmelidir. 8 inci Madde, içerdiği diğer düzenlemeler dışında, gümrük kıymetinin bir parçasını oluşturduğu kabul edilen, alıcı tarafından üstlenilmiş, ancak ithal eşyasının gerçekte ödenen veya ödenecek fiyatına dahil edilmemiş olan belli unsurlarla ilgili olarak bu fiyatta düzeltmeler yapılmasını öngörür. 8 inci Madde alıcıdan satıcıya para dışında mal veya hizmet şeklinde intikal edebilecek belirli edimlerin de satış bedeline dahil edilmesini öngörür. 1 inci Madde hükümlerine göre belirlenemeyen gümrük kıymetinin belirlenmesinde kullanılacak yöntemler 2 ilâ 7 nci Maddelerde (2 nci ve 7 nci Maddeler dahil) yer alır.

2. Gümrük kıymetinin 1 inci Madde hükümlerine göre belirlenememesi durumunda, 2 nci veya 3 üncü Madde hükümlerine göre kıymete ilişkin esasa ulaşabilmek amacıyla, normal olarak gümrük idaresi ile ithalatçı istişarede bulunmalıdır. Örneğin, giriş limanındaki gümrük idaresinin henüz bilgisinin olmadığı aynı veya benzer ithal eşyasının gümrük kıymeti hakkında ithalatçının bilgi sahibi olması mümkündür. Diğer yandan, gümrük idaresi de, aynı veya benzer ithal eşyasının gümrük kıymeti hakkında, ithalatçının elinde bulunmayan bazı bilgilere sahip olabilir. İki taraf arasındaki karşılıklı istişareler gümrük kıymeti için doğru bir kıymet esasının belirlenmesinde, ticari gizlilik kurallarına uygun bilgi alışverişini mümkün kılar.

3. Gümrük kıymetinin, ithal eşyasının veya aynı veya benzer ithal eşyasının satış bedeli esas alınarak belirlenemediği durumlarda, 5 inci ve 6 ncı Maddeler, bu kıymetin belirlenebilmesi için iki ayrı esas öngörür. 5 inci Maddenin 1 inci paragrafına göre gümrük kıymeti, eşyanın ithal ülkesinde, satıcıdan müstakil alıcıya ithal edildiği hal ve durumda yapılan satışındaki fiyat esas alınarak belirlenir. İthalatçının, ithal edildikten sonra işlenen veya değişikliğe tabi tutulan eşyanın kıymetinin de 5 inci Maddeye göre belirlenmesini talep etme hakkı vardır. 6 ncı Maddeye göre gümrük kıymeti,

hesaplanmış kıymet esas alınarak belirlenir. Her iki yöntemin de belirli zorluklar taşıması nedeniyle, 4 üncü Madde ile ithalatçıya, bu iki yöntemin uygulanma sırasını seçme hakkı verilmiştir.

4. 7 nci Madde, kendisinden önceki Maddelere göre belirlenemeyen gümrük kıymetinin, nasıl belirleneceğini gösterir.

ÖNSÖZ

Bu Anlaşmanın Tarafları (bundan böyle Taraf ülkeler olarak anılacaktır), Çok Taraflı Ticaret Görüşmelerini gözönünde bulundurarak,

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının (bundan böyle Genel Anlaşma veya GATT olarak anılacaktır) amaçlarını geliştirmeyi ve gelişme yolundaki ülkelerin uluslararası ticaretten ek yararlar elde etmelerini sağlamayı arzu ederek,

Genel Anlaşmanın VII nci Maddesi hükümlerinin önemini kabul ve uygulamalarında daha fazla birlik ve kesinlik sağlamak için kurallar geliştirmeyi arzu ederek,

Keyfi veya fiktif gümrük kıymetlerinin kullanılmasını önleyen adil, yeknesak ve tarafsız bir gümrük kıymeti sisteminin gerekli olduğunu kabul ederek,

Eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesinde, mümkün olduğu ölçüde, bu eşyanın satış bedelinin esas alınması gerektiğinin bilincinde olarak,

Gümrük kıymetinin ticari uygulamalarla uyumlu, basit ve adil kıstasları esas alması ve kıymetin belirlenmesine ilişkin işlemlerin, eşyayı tedarik edenler konusunda bir ayırım yapılmaksızın genel bir uygulama niteliğinde olması gerektiğini kabul ederek,

Kıymetin belirlenmesine ilişkin işlemlerin damping ile mücadele için kullanılmaması gerektiğinin bilincinde olarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

BÖLÜM I

GÜMRÜK KIYMETİNE İLİŞKİN KURALLAR

Madde 1

1. İthal eşyasının gümrük kıymeti, eşyanın satış bedelidir. Yani ithal ülkesine ihraç amacıyla yapılan satış sırasında ortaya çıkan ve 8 inci Maddeye göre gerekli düzeltmelerin yapıldığı, gerçekte ödenen veya ödenecek fiyattır. Ancak eşyanın satış bedelinin gümrük kıymetine esas alınabilmesi için;

a) eşyanın alıcısı tarafından elden çıkartılması veya kullanımı,

i) ithal ülkesi kanunları, tüzükleri ve bunların yetkili kıldığı merciler tarafından konulmuş olan;

ii) eşyanın tekrar satılabileceği coğrafi bölgeyi sınırlayan; veya

iii) eşyanın kıymetini önemli ölçüde etkilemeyen

kısıtlamalar dışında hiçbir kısıtlamaya tabi olmamalıdır;

b) satış veya fiyat, kıymeti belirlenmekte olan eşya bakımından, kıymeti belirlenemez mahiyette herhangi bir koşul veya edim konusu olmamalıdır;

c) 8 inci Madde hükümlerine göre bir düzeltme yapılması mümkün olmadıkça; eşyanın alıcı tarafından tekrar satışı veya diğer herhangi bir şekilde elden çıkartılması veya kullanımı sonucu doğan hasılanın bir bölümü doğrudan veya dolaylı olarak satıcıya intikal etmemelidir; ve

d) alıcı ve satıcı arasında bir münasebet bulunmamalı, münasebetin varlığı durumunda ise bu Maddenin 2 nci paragrafı hükümlerine göre satış bedeli gümrük kıymeti olarak kabul edilebilir olmalıdır.

2. (a) Satış bedelinin 1 inci paragraf kapsamında kabul edilip edilemeyeceğini belirlerken; alıcı ile satıcı arasında 15 inci Maddede yer alan bir münasebetin bulunması, bu satış bedelinin kabul edilmemesi için tek başına yeterli bir gerekçe oluşturmaz. Böyle durumlarda satışa ilişkin koşullar incelenir, münasebetin fiyatı etkilemediği belirlenirse satış bedeli kabul edilir. Gümrük idaresi,

ithalatçı veya diğer kaynaklardan elde ettiği bilgilere dayanarak; münasebetin fiyatı etkilediği kanısına varırsa, sözkonusu kanıya dayanak olan hususları ithalatçıya bildirerek, kendisine makul bir cevap fırsatı tanır. Sözkonusu hususlar, talebi halinde ithalatçıya yazılı olarak iletilir.

(b) Birbirleri ile münasebeti bulunan kişiler arasındaki bir satışta, ithalatçı satış bedelinin aynı veya yakın bir tarihte gerçekleşen aşağıda yer alan emsal kıymetlerden birine çok yakın olduğunu ispatlarsa, bu satış bedeli kabul edilerek, eşyanın kıymeti 1 inci paragraf hükümlerine göre belirlenir:

(i) aynı ithal ülkesine ihraç amacıyla satıcıdan müstakil alıcılara yapılan, aynı veya benzer eşya satışlarındaki satış bedeli;

(ii) aynı veya benzer eşyanın, 5 inci Madde hükümlerine göre belirlenen gümrük kıymeti;

(iii) aynı veya benzer eşyanın, 6 ncı Madde hükümlerine göre belirlenen gümrük kıymeti;

(iv) ayrı bir ülkede üretilmiş olup, aynı ithal ülkesindeki satıcıdan müstakil alıcılara ihraç amacıyla satılan aynı eşyanın, her iki satış işlemindeki satıcıların da birbirinden müstakil olmaları koşuluyla, satış bedeli.

Yukarıdaki emsal kıymetlerle yapılan kıyaslama sırasında, ticari düzeye, miktara, 8 inci Maddede sayılan unsurlara ve alıcı ile satıcı arasında münasebet bulunmayan satışlarda satıcının üstlendiği; ancak alıcı ile satıcı arasında münasebet bulunan durumlarda satıcının üstlenmediği giderlere ilişkin ispatlanmış farklılıklar dikkate alınır.

(c) Yukarıdaki 2 (b) paragrafında sayılan emsal kıymetler, ithalatçının girişimi ile ve yalnızca kıyaslama amacıyla kullanılmalıdır. 2 (b) paragrafı hükümlerine dayanarak eşyanın satış bedelinin yerini alacak bir kıymet tesis edilemez.

Madde 2

1. (a) 1 inci Madde hükümlerine göre belirlenemeyen ithal eşyasının gümrük kıymeti, aynı ithal ülkesine ihraç amacıyla satılan ve kıymeti belirlenecek eşya ile aynı veya yakın bir tarihte ihraç edilen, aynı eşyanın satış bedelidir.

(b) Bu Maddeye göre gümrük kıymeti belirlenirken, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı ticari düzey ve yaklaşık aynı miktarda satılan, aynı eşyanın satış bedeli kullanılır. Böyle bir satışın bulunmaması durumunda, farklı ticari düzey ve/veya farklı miktarlardaki aynı eşyanın satış bedeli, bu ticari düzey ve/veya miktar farkları gözönüne alınarak yapılacak düzeltmeden sonra kullanılır. Kıymet artış veya azalışına da yol açsa, düzeltmenin yapılabilmesi için makul olduğunun ve doğruluğunun kesin delillerle ispatı gerekir.

2. 8 inci Maddenin 2 nci paragrafında yer alan giderlerin satış bedeline dahil edildiği durumlarda, ithal eşyası ile sözkonusu aynı eşya arasında, mesafe ve nakliyatın türünden doğan ciddi farklılıklar gözönüne alınarak satış bedelinde bir düzeltme yapılır.

3. Bu Maddenin uygulanması sırasında aynı eşyaya ilişkin birden fazla satış bedeli tesbit edilirse, ithal eşyasının gümrük kıymetini belirlemek üzere bunlardan en düşük olanı kullanılır.

Madde 3

1 (a) 1 ve 2 nci Madde hükümlerine göre belirlenemeyen ithal eşyasının gümrük kıymeti, aynı ithal ülkesine ihraç amacıyla satılan ve kıymeti belirlenecek eşya ile aynı veya yakın bir tarihte ihraç edilen, benzer eşyanın satış bedelidir.

(b) Bu Maddeye göre gümrük kıymeti belirlenirken, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı ticari düzey ve yaklaşık aynı miktarda satılan, benzer eşyanın satış bedeli kullanılır. Böyle bir satışın bulunmaması durumunda, farklı ticari düzey ve/veya farklı miktarlardaki benzer eşyanın satış bedeli, bu ticari düzey ve/veya miktar farkları gözönüne alınarak yapılacak düzeltmeden sonra kullanılır. Kıymet artış veya azalışına da yol açsa, düzeltmenin yapılabilmesi için makul olduğunun ve doğruluğunun kesin delillerle ispatı gerekir.

2. 8 inci Madde'nin 2 nci paragrafında yer alan giderlerin satış bedeline dahil edildiği durumlarda, ithal eşyası ile sözkonusu benzer eşya arasında, mesafe ve nakliyatın türünden doğan ciddi farklılıklar gözönüne alınarak satış bedelinde bir düzeltme yapılır.

3. Bu Maddenin uygulanması sırasında benzer eşyaya ilişkin birden fazla satış bedeli tesbit edilirse, ithal eşyasının gümrük kıymetini belirlemek üzere bunlardan en düşük olanı kullanılır.

Madde 4

1, 2 ve 3 üncü Madde hükümlerine göre belirlenemeyen ithal eşyasının gümrük kıymeti, 5 inci Madde hükümlerine göre, bu Maddeye göre de belirlenemeyen gümrük kıymeti 6 ncı Madde hükümlerine göre belirlenir. Ancak, ithalatçının talebi üzerine, 5 ve 6 ncı Maddelerin uygulama sırası değiştirilir.

Madde 5

1. (a) Kıymeti belirlenecek eşya ya da aynı veya benzer eşya, ithal ülkesinde, ithal edildiği hal ve durumda satılmışsa, bu Madde hükümlerine göre ithal eşyasının gümrük kıymetinin belirlenmesinde bu eşyanın ya da aynı veya benzer eşyanın satıcıdan müstakil kişilere ithal tarihinde veya yakın bir tarihte yapılan en büyük miktardaki satışına ait birim fiyat esas alınır.

Bu birim fiyattan aşağıdaki indirimler yapılır:

(i) ithal ülkesine ithal edilen, ithal eşyası ile aynı sınıf veya cins eşyanın satışında mutad olarak ödenen veya ödenmesi kararlaştırılan komisyon veya kâr ve genel giderler için yapılması mutad olan ilaveler;

(ii) ithal ülkesi içinde gerçekleşen mutad nakliye ve sigorta giderleri ile bunlarla ilgili diğer giderler;

(iii) gerektiğinde, 8 inci Maddenin 2 nci paragrafında belirtilen giderler; ve

(iv) eşyanın ithali veya satışı nedeniyle ithal ülkesinde ödenecek gümrük vergileri ile diğer ulusal vergi ve resimler.

(b) Kıymeti belirlenecek eşya ya da aynı veya benzer eşyanın, kıymeti belirlenecek eşyanın ithal tarihinde veya yakın bir tarihte satışı yoksa; aslında bu Maddenin 1 (a) paragrafına konu olması gereken gümrük kıymetinin belirlenmesinde, kıymeti belirlenecek eşyanın ithal tarihinden itibaren doksan gün içinde yukarıda belirtilen eşyaların ithal edildikleri hal ve durumda yapılan ilk satışına ait birim fiyat esas alınır.

2. İthal edildiği hal ve durumda satılan kıymeti belirlenecek eşya ya da aynı veya benzer eşya yoksa; ithalatçının talebi üzerine, ithal edildikten sonra işlenen veya değişikliğine tabi tutulan kıymeti belirlenecek eşyanın, müstakil kişilere en büyük miktardaki satışına ait birim fiyat, gümrük kıymetine esas alınır. Bu birim fiyattan, eşyanın işlenmesi veya değişikliğe tabi tutulmasından doğan ilave kıymetin düşülmesi ve bu Maddenin 1 (a) paragrafındaki indirimlerin yapılması gerekir.

Madde 6

1. Bu Madde hükümlerine göre ithal eşyasının gümrük kıymeti, hesaplanmış kıymet esas alınarak belirlenir. Hesaplanmış kıymet aşağıdaki unsurların toplamından oluşur:

(a) ithal eşyasının üretiminde kullanılan malzeme ve yapılan imalat veya diğer imal işlemlerinin bedel veya kıymetleri;

(b) ithal ülkesine ihraç edilmek üzere, ihraç ülkesindeki üreticiler tarafından üretilen, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı sınıf veya cins eşyanın satışında mutad olan kâr ve genel giderlere eşit bir tutar;

(c) Taraf ülkenin 8 inci Maddenin 2 nci paragrafındaki kıymet seçeneğini benimsemesi durumunda, gözönüne alınması gereken tüm diğer bedel veya kıymetler.

2. Hiçbir Taraf ülke, hesaplanmış kıymeti belirlemek üzere, kendi topraklarında ikamet etmeyen kişilerden hesap veya diğer kayıtların, incelenmek üzere ibraz edilmesini veya bu kayıtlara

erişilmesine izin verilmesini talep edemez veya bunun için zorlayamaz. Bununla birlikte, gümrük kıymetinin bu Madde hükümlerine göre belirlenebilmesi için eşyanın üreticisi tarafından sağlanan bilgilerin doğruluğu, üreticinin kabul etmesi, sözkonusu ülke hükümetine yeterli bir süre önceden ihbarda bulunulması ve bu hükümetin itiraz etmemesi koşuluyla, bir başka ülkede ithal ülkesinin yetkililerince araştırılabilir.

Madde 7

1. 1 ilâ 6 ncı Maddeler (6 ncı Madde dahil) hükümlerine göre belirlenemeyen ithal eşyasının gümrük kıymeti, bu Anlaşma ve Genel Anlaşmanın VII. Maddesinin prensip ve genel hükümlerine uygun yöntemlerle ve ithal ülkesinde mevcut veriler esas alınarak belirlenir.

2. Bu Madde hükümlerine göre gümrük kıymetinin belirlenmesinde aşağıdaki hususlar esas alınmaz:

(a) ithal ülkesinde üretilen eşyanın bu ülkedeki satış fiyatı;

(b) gümrük açısından iki alternatif kıymetten yüksek olanının kabul edilmesini öngören bir sistem;

(c) eşyanın ihraç ülkesindeki iç piyasa fiyatı;

(d) aynı veya benzer eşyanın 6 ncı Madde hükümlerine göre belirlenen hesaplanmış kıymeti dışındaki maliyet bedeli;

(e) sözkonusu ithal ülkesinden başka bir ülkeye ihraç edilmek üzere satılmış eşyanın fiyatı;

(f) asgari gümrük kıymetleri; veya

(g) keyfi veya fiktif kıymetler.

3. Talebi halinde ithalatçıya, bu Madde hükümlerine göre belirlenen gümrük kıymeti ve bu kıymeti belirlemek için kullanılan yöntem yazılı olarak bildirilir.

Madde 8

1. 1 inci Madde hükümlerine göre, gümrük kıymeti belirlenirken; ithal eşyasının gerçekte ödenen veya ödenecek fiyatına aşağıdaki ilavelerin yapılması gerekir:

(a) Aşağıdaki unsurların eşyanın gerçekte ödenen veya ödenecek fiyatına dahil edilmemiş, ancak alıcı tarafından üstlenilen bölümü;

(i) satın alma komisyonları dışındaki komisyonlar ve tellaliye;

(ii) gümrük işlemleri sırasında sözkonusu eşya ile tek eşya muamelesi gören kapların maliyetleri;

(iii) işçilik ve malzeme giderleri dahil ambalaj bedeli;

(b) ithal eşyasının üretiminde ve ihraç amacıyla satışında kullanılmak üzere, alıcı tarafından doğrudan veya dolaylı olarak, bedelsiz veya düşük bedelle sağlanan, gerçekte ödenen veya ödenecek fiyata dahil edilmemiş olan aşağıda sayılan mal ve hizmetlerin kıymetinden verilecek uygun miktardaki pay:

(i) ithal eşyasına katılan malzeme, aksam, parça ve benzerleri;

(ii) ithal eşyasının üretimi sırasında kullanılan araç, gereç, kalıp ve benzeri aletler;

(iii) ithal eşyasının üretimi sırasında tüketilen maddeler;

(iv) ithal eşyasının üretimi için gereken ve ithal ülkesi dışında ifa edilen mühendislik, geliştirme, sanat ve çizim çalışmaları, plan ve taslak hazırlama hizmetleri;

(c) kıymeti belirlenecek eşyanın satış koşulu olarak, alıcının doğrudan veya dolaylı olarak ödemesi gereken, gerçekte ödenen veya ödenecek fiyata dahil edilmemiş olan royalti ve lisans ücretleri;

(d) ithal eşyasının tekrar satışı veya diğer herhangi bir şekilde elden çıkartılması veya kullanımı sonucu doğan hasılanın, doğrudan veya dolaylı olarak satıcıya intikal eden kısmı.

2. Her Taraf ülke, kendi mevzuatını hazırlarken, aşağıdakilerin kısmen veya tamamen gümrük kıymetine dahil edilmesi veya bu kıymetten hariç bırakılması konusunda düzenlemeler yapar:

(a) ithal eşyasının, giriş liman veya mahalline kadar yapılan nakliye giderleri;

(b) ithal eşyasının giriş liman veya mahalline kadar nakliyesi ile ilgili olarak yapılan yükleme, boşaltma ve elleşme giderleri; ve

(c) sigorta giderleri.

3. Bu Maddeye göre gerçekte ödenen veya ödenecek fiyata yapılacak ilaveler için objektif ve ölçülebilir veriler esas alınır.

4. Gümrük kıymetinin belirlenmesinde gerçekte ödenen veya ödenecek fiyata bu Maddede öngörülenler dışında hiçbir ilave yapılamaz.

Madde 9

1. Gümrük kıymetinin belirlenmesi için farklı ülke paralarının birbirine çevrilmesi gerekiyorsa, bu işlem için kullanılacak döviz kurunun, ilgili ithal ülkesinin yetkili makamlarının yayınladığı belgelerde yer alması ve bu belgelerin kapsadığı dönem için, sözkonusu dövizin ticari işlemlerde, ithal ülkesi parası cinsinden cari kıymetini mümkün olduğunca etkin olarak yansıtması gerekir.

2. Kullanılacak döviz kuru, Taraf ülkenin tercihine göre, ya ihraç ya da ithal tarihindeki kurdur.

Madde 10

Gümrük kıymetinin belirlenmesinde, niteliği gereği gizli olan veya gizlilik koşuluyla verilen bilgiler yetkililerce kesinlikle gizli işleme tabi tutulurlar. Bu yetkililer, açıklanmasının mahkemece talep edilmesi durumu hariç olmak üzere, sözkonusu bilgileri veren kişi veya hükümetin özel izni olmaksızın bu bilgileri açıklayamazlar.

Madde 11

1. Her Taraf ülkenin mevzuatı, gümrük kıymetinin belirlenmesi konusunda; ithalatçı veya verginin ödenmesinden sorumlu diğer kişilerin cezaya muhatap olmaksızın itirazda bulunma hakkını güvence altına alır.

2. Cezaya muhatap olmaksızın başvurulacak ilk itiraz mercii, gümrük idaresi içindeki bir makam veya bağımsız bir kuruluş olabilir. Ancak her Taraf ülkenin mevzuatı, cezaya muhatap olmaksızın yargı merciine başvurma hakkını güvence altına alır.

3. İtiraz hakkında verilen karar ve gerekçesi temyize ilişkin hakları da belirtilmek suretiyle itirazda bulunana yazılı olarak tebliğ edilir.

Madde 12

Genel Anlaşmanın X. Maddesine uygun olarak; bu Anlaşmayı yürürlüğe koyan genel uygulamaya ilişkin kanun, yönetmelik, yargı kararları ve genelgeler ilgili ithal ülkesi tarafından yayımlanır.

Madde 13

İthal eşyasının gümrük kıymetinin belirlenmesi işlemleri sırasında, gümrük kıymetinin nihai tesbitinin ertelenmesi gerektiğinde; teminat şart koşulmuşsa, ithalatçı eşyayı gümrükten kefalet, depozito veya diğer uygun bir şekil altında, muhtemel nihai gümrük vergilerini kapsayacak yeterli bir teminat sağlamak suretiyle çekebilir. Her Taraf ülkenin mevzuatı bu tür durumlar için hükümler getirir.

Madde 14

Bu Anlaşmanın I inci Ekinde yer alan Notlar, Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olup, Anlaşmanın Maddeleri, bu Maddelerle ilgili Notlarla birlikte mütalaa edilir ve uygulanır. II nci ve III üncü Ekleri de bu Anlaşmanın ayrılmaz parçalarıdır.

Madde 15

1. Bu Anlaşmada:

(a) “ithal eşyasının gümrük kıymeti” deyimi; ithal eşyasının, üzerinden ad valorem gümrük vergileri tarh edilecek kıymeti anlamına gelir;

(b) “ithal ülkesi” deyimi; ithalatın yapıldığı ülke veya gümrük bölgesi anlamına gelir; ve

(c) “üretmiş” deyimi; yetiştirilmiş, imal edilmiş ve topraktan çıkarılmış olmayı da kapsar.

2. (a) Bu Anlaşmada geçen “aynı eşya” deyimi; fiziksel özellik, kalite ve tanındığı özellikleri dahil olmak üzere her hususta aynı olan eşya anlamına gelir. Görünüşteki küçük farklılıklar, diğer hususlarda tanıma uyan eşyanın aynı eşya sayılmasını önlemez.

(b) Bu Anlaşmada geçen “benzer eşya” deyimi; her hususta aynı olmamakla birlikte, aynı işlevi görmelerini ve ticari olarak birbirini ikame edebilmelerini mümkün kılan, benzer özellik ve benzer unsurları bulunan eşya anlamına gelir. Eşyanın kalitesi, tanındığı özellikleri, bir ticari markasının bulunması, eşyanın benzerliğinin belirlenmesinde gözönüne alınacak faktörler arasında yer alır.

(c) “Aynı eşya” ve “benzer eşya” deyimleri; ithal ülkesinde yapılması nedeniyle, 8 inci Maddenin 1 (b) (iv) paragrafına göre düzeltme konusu olmayan mühendislik, geliştirme, sanat ve çizim çalışmaları plan ve taslakları içeren veya yansıtan eşyayı kapsamaz.

(d) Yalnızca kıymeti belirlenecek eşya ile aynı ülkede üretilen eşya “aynı eşya2 veya “benzer eşya” olarak nitelenebilir.

(e) Kıymeti belirlenecek eşya ile aynı kişi tarafından üretilmiş aynı veya benzer eşya bulunmadığı takdirde; farklı kişi tarafından üretilmiş eşya dikkate alınır.

3. Bu Anlaşmada geçen “aynı sınıf veya cins eşya” deyimi; belli bir sanayi veya sanayi sektöründe üretilen bir grup veya bir dizi eşya kapsamına giren, eşya anlamına gelir ve aynı veya benzer eşyayı da kapsar.

4. Bu Anlaşmaya göre kişiler arasında münasebetin varlığı, yalnızca aşağıdaki durumlarda kabul edilir:

(a) birbirlerinin memuru ve idarecileridirler;

(b) birbirlerinin yasal ortaklarıdır;

(c) işçi ve işveren ilişkisi içindedirler;

(d) her iki firmanın oy hakkı veren hisse senedi veya sermaye paylarının en az %5’i doğrudan veya dolaylı olarak aynı kişiye aittir veya bu kişinin kontrolü altında veya elinde bulunmaktadır;

(e) biri diğerini dolaylı veya dolaysız olarak kontrol etmektedir;

(f) her ikisi de doğrudan veya dolaylı olarak bir üçüncü kişi tarafından kontrol edilmektedir;

(g) her ikisi birlikte, bir üçüncü kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak kontrol etmektedir; veya

(h) aynı ailenin üyeleridirler.

5. Tek acente, tek distribütör veya tek bayi olarak birbirleriyle iş ilişkisi içinde bulunan kişilerin bu Maddenin 4 üncü paragrafındaki kısıtlara uymaları durumunda, bu Anlaşmaya göre münasebet içinde oldukları kabul edilir.

Madde 16

İthalatçı, ithal ülkesi gümrük idaresinden, ithal eşyasının gümrük kıymetinin nasıl belirlendiğinin yazılı olarak kendisine bildirilmesini yazılı olarak talep etme hakkına sahiptir.

Madde 17

Bu Anlaşmada yer alan hiçbir hüküm, gümrük idaresinin gümrük kıymetinin belirlenmesi ile ilgili olarak ibraz edilen tutanak, belge veya beyannamenin gerçeklik veya doğruluğunu araştırma hakkını sınırlamaz veya bu hakkı tartışma konusu haline getirecek şekilde yorumlanamaz.

BÖLÜM II

İDARE, İSTİŞARE VE ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Komiteler

Madde 18

Bu Anlaşmaya göre kurulacak komiteler şunlardır:

1. Tüm Taraf ülke temsilcilerinden oluşacak bir Gümrük Kıymeti Komitesi (bundan böyle Komite olarak anılacaktır) kurulacaktır. Kendi Başkanını seçecek olan bu Komite, normal olarak yılda bir kez, diğer durumlarda bu Anlaşmanın ilgili hükümlerinin öngördüğü zamanlarda, herhangi bir Taraf ülke gümrük idaresinin gümrük kıymeti sistemi ile ilgili olan ve bu Anlaşmanın uygulanmasını etkileyebilecek veya Komitenin hedeflerinin geliştirilmesine yardımcı olacak konular üzerinde istişarelerde bulunmak ve Taraf ülkelerce Komiteye verilecek diğer sorumlulukları yerine getirmek üzere toplanır. GATT Sekreteryası, Komitenin sekreteryaya hizmetlerini yerine getirir.

2. Anlaşmanın II nci Ek'inde tanımlanan sorumlulukları yerine getirecek ve bu Ek'te yer alan iç tüzüğe uygun olarak çalışacak, Gümrük İşbirliği Konseyi himayesinde bir Gümrük Kıymeti Teknik Komitesi (bundan böyle Teknik Komite olarak anılacaktır) kurulacaktır.

İstişareler

Madde 19

1. Bir Taraf ülke, diğer bir Taraf ülke veya ülkelerin yaptıkları uygulamalar sonucu olarak, bu Anlaşmadan doğrudan veya dolaylı olarak doğan herhangi bir menfaatinin ortadan kalktığı veya bu menfaate zarar verildiği veya Anlaşmanın amaçlarından birinin gerçekleşmesinin engellendiği kanısına varırsa, bu konuda ortak bir çözüme ulaşmak üzere, sözkonusu Taraf ülke veya ülkelerden istişarede bulunmayı talep edebilir. Taraf ülkeler, başka Taraf ülkelerden gelecek istişare taleplerine karşı yapıcı bir yaklaşım içinde olacaklardır.

2. Sözkonusu Taraf ülkeler talep edilen istişareleri derhal başlatırlar.

3. Bu Anlaşmanın uygulanmasını etkileyen belli bir konu üzerinde istişarelerde bulunan Taraf ülkeler, bu istişareleri makul olan en kısa süre içinde sonuçlandırmaya çalışırlar. Teknik Komite, talep üzerine, istişarelerde bulunan Taraf ülkelere tavsiye ve yardımlarda bulunur.

Anlaşmazlıkların Çözümü

Madde 20

1. Sözkonusu Taraf ülkeler arasında, 19 uncu Maddeye göre yapılan istişareler sonunda, ortak bir çözüme ulaşılamamışsa, Komite, bu Taraf ülkelerden birinin talebi üzerine, talebin ulaşmasından itibaren otuz gün içinde, ortak bir çözümü kolaylaştırmak amacıyla, konuyu incelemek üzere toplanır.

2. Komite konuyu inceleyip; takip edilecek usulü seçerken, anlaşmazlık konusu sorunların farklı ticaret politikası yaklaşımlarıyla veya ayrıntılı teknik değerlendirmeler gerektiren hususlarla ilgili olup olmadığını gözönüne alır. Komite, kendi insiyatifi ile, Teknik Komite'den aşağıdaki 4 üncü paragraf hükümlerine göre, teknik değerlendirme gerektiren sorunlar için araştırma yapmasını talep edebilir. Anlaşmazlığın taraflarından birinin, konuya ilişkin sorunun teknik nitelikte olduğu kanısını belirten talebi üzerine; Komite, Teknik Komite'den böyle bir araştırma yapılmasını talep eder.

3. Anlaşmazlığın çözümüne ilişkin çalışmaların herhangi bir aşamasında, incelenen konunun yetkili organ ve uzmanları ile istişarede bulunulabilir; bu organ ve uzmanlardan gerekli bilgi ve yardım talep edilebilir. Teknik Komite'nin anlaşmazlık konusuna ilişkin çalışmalarının sonuçları, Komite tarafından gözönüne alınır.

Teknik Sorunlar

4. Yukarıdaki 2 nci paragraf hükümlerine göre kendisinden talepte bulunulduğunda; Teknik Komite, konuyu inceleyerek, anlaşmazlığa taraf olanlar sürenin uzatılmasına karar vermedikçe, teknik sorunun kendisine intikalinden itibaren üç ay içerisinde Komiteye rapor eder.

Paneller

5. Konunun Teknik Komite'ye intikal ettirilmediği durumlarda, Komite'ye yapılan başvurudan itibaren üç ay içinde taraflar ortak bir çözüme ulaşamamışsa, anlaşmazlığın taraflarından birinin talebi üzerine Komite bir panel oluşturur. Konunun Teknik Komite'ye intikal ettiği durumlarda; Teknik Komite'nin raporunu Komite'ye sunmasından itibaren bir ay içinde taraflar ortak bir çözüme ulaşamazsa, anlaşmazlığın taraflarından birinin talebi üzerine bir panel oluşturulur.

6. (a) Oluşturulan panel III üncü Ek'de yer alan usullere göre yönetilir.

(b) Teknik Komite anlaşmazlık konusunun teknik yönlerine ilişkin bir rapor hazırlamışsa, panel, bu raporu, anlaşmazlık konusunun teknik yönleri hakkındaki görüşlerine esas alır.

Uygulama

7. İncelemenin tamamlanması veya Teknik Komite veya panelin raporunun Komite'ye tevdiinden sonra, Komite konuyu derhal ele alır. Komite, panel raporunun kendisine tevdiinden itibaren normalde otuz gün içinde gerekli işlemleri yapar. Bunlar:

(i) konuya ilişkin unsurlar hakkında bir raporu, ve

(ii) bir veya daha fazla sayıdaki Taraf ülkeye yönelik tavsiyeleri veya uygun görülecek diğer kararları,

kapsar.

8. Bir Taraf ülke, kendisine yapılan tavsiyeyi yerine getiremeyeceği kanısında ise, buna ilişkin nedenleri yazılı olarak derhal Komite'ye bildirir. Bunun üzerine Komite başka ne gibi girişimde bulunabileceğini araştırır.

9. Komite yeterince ciddi olduğuna inandığı koşullarda, bir veya daha fazla Taraf ülkeye bu Anlaşmaya göre uygulanması gereken yükümlülüklerden mevcut koşullar altında uygun gördüklerini diğer taraf ülke veya ülkelere karşı uygulanmasını askıya alma yetkisi verebilir.

10. Komite, tavsiyelerde bulunduğu veya karar verdiği konular hakkındaki uygulamaları izler.

11. Bu Anlaşmadan doğan hak ve yükümlülüklerle ilişkin olarak Taraf ülkeler arasında bir anlaşmazlık doğarsa, sözkonusu Taraf ülkeler, XXIII üncü Maddesi de dahil olmaz üzere GATT çerçevesinde sahip oldukları haklara başvurmadan önce, bu Anlaşma'da anlaşmazlıkların çözümü için öngörülen usulün gereklerini yerine getirirler.

BÖLÜM III

ÖZEL VE FARKLI MUAMELER

Madde 21

1. Anlaşmaya Taraf olan gelişme yolundaki ülkeler, Anlaşma hükümlerinin uygulanmasını, Anlaşmanın bu ülkeler için yürürlüğe girmesinden itibaren beş yılı geçmeyen bir süre için erteleyebilirler. Anlaşmanın uygulanmasını erteleme yolunu seçen Anlaşmaya Taraf olan gelişme yolundaki ülkeler, GATT AKİT TARAFLAR Genel Direktörü'ne bu kararlarını bildirirler.

2. Yukarıdaki 1 inci paragrafa ilave olarak, Anlaşmaya Taraf olan gelişme yolundaki ülkeler, 1 inci Maddenin 2 (b) (iii) paragrafı ile 6 ncı Maddenin uygulanmasını da, bu Anlaşmanın diğer hükümlerinin uygulanmasından itibaren üç yılı geçmeyen bir süre için erteleyebilirler. Bu paragrafta belirtilen hükümlerin ertelenmesi yolunu seçen Anlaşmaya Taraf olan gelişme yolundaki ülkeler, GATT AKİT TARAFLAR Genel Direktörü'ne bu kararlarını bildirirler.

3. Anlaşmaya Taraf olan gelişmiş ülkeler, talepte bulunan Anlaşmaya Taraf gelişme yolundaki ülkelere, üzerinde karşılıklı olarak mutabakata varılan koşullar altında, teknik yardımda bulunacaklardır. Bu amaçla, Anlaşmaya Taraf gelişmiş ülkeler, diğer hususlar yanında, personel

eğitimi, mevzuat değişikliklerinin hazırlanmasında yardım, gümrük kıymeti metodolojisi ile ilişkili olarak bilgi kaynaklarına erişim ve bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması konusunda tavsiyeleri içeren teknik yardım programları hazırlarlar.

BÖLÜM IV

NIHAİ HÜKÜMLER

Kabul ve Katılma

Madde 22

1. Bu Anlaşma, GATT Akit Taraflarının hükümetleri ve Avrupa Ekonomik Topluluğunun imza yoluyla veya diğer şekillerde kabulüne açıktır.

2. Bu Anlaşma, GATT'a geçici olarak katılan hükümetlerin, geçici katılmalarını sağlayan belgelerinde yer alan hak ve yükümlülüklerini de dikkate almak suretiyle, bu Anlaşma'dan doğan hak ve yükümlülüklerin bilfiil uygulanmasına ilişkin şartlar çerçevesinde imza yoluyla ya da diğer şekillerde kabullerine açıktır.

3. Bu Anlaşma, diğer herhangi bir hükümetin, Taraf ülkelerle bu Anlaşmada yer alan hak ve yükümlülüklerin etkin bir şekilde uygulanabilmesi ile ilgili hususlarda mutabakata varması durumunda, GATT AKİT TARAFLAR Genel Direktörü'ne üzerinde mutabakata varılan hususları gösteren bir katılma belgesini tevdi ederek katılmasına açıktır.

4. Kabule ilişkin olarak, Genel Anlaşmanın XXVI: 5 (a) ve (b) Maddesi hükümleri uygulanabilir.

Rezervler

Madde 23

Diğer Taraf ülkelerin muvafakati olmaksızın, bu Anlaşmanın hiçbir hükmüne rezerv konulamaz.

Yürürlüğe Girme

Madde 24

Bu Anlaşma, 1 Ocak 1981 tarihine kadar Anlaşmayı kabul etmiş veya katılmış hükümetler (1) için bu tarihte; diğer hükümetler için kabul veya katılma tarihini izleyen otuzuncu günde yürürlüğe girer.

Ulusal Mevzuat

Madde 25

1. Bu Anlaşmayı kabul eden veya Anlaşmaya katılan her hükümet, en geç Anlaşmanın kendisi için yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kanun, yönetmelik ve idari usule ilişkin düzenlemelerin Anlaşma hükümleri ile uygunluğunu sağlayacaktır.

2. Her Taraf ülke, Anlaşma ile ilgili kanun ve yönetmeliklerinde ve bunların uygulanmasında yapılan değişiklikleri Komiteye bildirir.

Anlaşmanın Gözden Geçirilmesi

Madde 26

Komite her yıl Anlaşma'nın, amaçlarını da gözönüne alarak, uygulama ve işleyişini gözden geçirerek GATT AKİT TARAFLARINA gözden geçirme dönemine ilişkin gelişmeler hakkında bilgi verir.

Anlaşmada Değişiklik Yapılması

Madde 27

Uygulamadan elde edilen tecrübeleri de gözönüne alarak, Taraf ülkeler, bu Anlaşmada değişiklik önerebilirler. Komitenin belirlediği usullere göre Taraf ülkelerin üzerinde mutabakata vardığı bir değişiklik, herhangi bir taraf ülke için, o ülke kabul edinceye kadar yürürlüğe girmez.

Anlaşmadan Çekilme

Madde 28

Herhangi bir Taraf ülke Anlaşma'dan çekilebilir. Çekilme, konuya ilişkin yazılı bildirim GATT AKİT TARAFLAR Genel Direktörü tarafından alınmasından itibaren altmış günün hitamında geçerli olur. Herhangi bir Taraf ülke böyle bir bildirim yapılmasının ardından Komite'nin derhal toplanmasını talep edebilir.

Sekreteryaya

Madde 29

Gümrük İşbirliği Konseyi'nin sekreteryaya görevini üstlendiği münhasıran teknik Komite'ye verilen sorumluluklar dışındaki hususlarda, bu Anlaşma'nın sekreteryaya hizmetlerini GATT sekreteryası yürütür.

Tevdi

Madde 30

Bu Anlaşma, GATT Akit Taraflar Genel Direktörüne tevdi edilir. Genel Direktör Anlaşmanın ve bu Anlaşmada 27 nci Maddeye göre yapılan değişikliklerin, 22 nci Maddeye göre yapılan kabul ve katılmalarla, 28 inci Maddeye göre yapılan Anlaşmadan çekilmeye ilişkin bildirimlerin onaylı birer örneğini bütün Taraf ülkelere ve GATT Akit Taraflarına derhal iletir.

Tescil

Madde 31

Bu Anlaşma, Birleşmiş Milletler Yasası'nın 102 nci Maddesi hükümlerine göre tescil edilir.

Bin doküzyüz yetmiş dokuz yılı Nisan ayının onikinci günü Cenevre'de İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dillerinde her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere tek bir nüsha olarak tanzim edilmiştir.

EK I - YORUM NOTLARI

Genel Not

Kıymetin belirlenmesine ilişkin yöntemlerin sıra ile uygulanması

1. 1 ilâ 7 nci Maddeler (7 nci Madde dahil), ithal eşyasının gümrük kıymetinin bu Anlaşma hükümlerine göre nasıl belirleneceğini gösterir. Kıymetin belirlenmesine ilişkin yöntemler uygulama sırasına göre sıralanmıştır. Gümrük kıymetinin belirlenmesinde öncelikle kullanılacak yöntem 1 inci Maddede tanımlanmıştır. Bu Maddede belirtilen koşullar yerine getirilmiş ise, ithal eşyasının kıymetinin 1 inci Maddeye göre belirlenmesi gerekir.

2. Gümrük Kıymetinin 1 inci Madde hükümlerine göre belirlenmesi mümkün değilse, daha sonraki Maddelerin, gümrük kıymetinin belirlenmesinde kullanılacak Madde bulununcaya kadar, sırayla izlenmesi gerekir. 4 üncü Maddedeki istisnai hal dışında, bir Maddeye göre belirlenemeyen gümrük kıymeti için, kendisinden sonra gelen Maddeye geçilir.

3. İthalatçının 5 inci ve 6 ncı Maddelerin uygulama sırasının değiştirilmesi yönünde talebi yoksa, normal uygulama sırası izlenir. İthalatçı 6 ncı Maddenin 5 inci Maddeden önce uygulanmasını talep etmiş, ancak daha sonra 6 ncı Madde hükümlerine göre gümrük kıymetinin belirlenmesinin mümkün olmadığı ispatlanmışsa, gümrük kıymeti mümkünse 5 inci Madde hükümlerine göre belirlenmelidir.

4. Gümrük kıymeti 1 ilâ 6 ncı Maddeler (6 ncı Madde dahil) hükümlerine göre belirlenemezse, 7 nci Madde hükümlerine göre belirlenmelidir.

Genel kabul görmüş muhasebe prensiplerinin kullanımı

1. “Genel kabul görmüş muhasebe prensipleri”, hangi ekonomik varlık ve borçların, aktif ve pasif olarak muhasebe kayıtlarında yer alacağı, aktif ve pasifdeki hangi değişikliklerin muhasebe kayıtlarına intikal ettirileceği, aktif ve pasifin ve bunlardaki değişikliklerin nasıl ölçüleceği, hangi bilgilerin, ne şekilde açıklanacağı ve hangi mali tabloların hazırlanacağı konularında bir ülkede belli bir dönemde pratikte kabul görmüş veya yetkili makamlarca onaylanan uygulamalardır. Bu standartlar, ayrıntılı uygulama ve usuller yanında, genel uygulama esasları şeklinde de olabilir.

2. Bu Anlaşmaya göre her Taraf ülkenin gümrük idaresi, uygulanması sözkonusu olan Maddede belirtilen ülkede geçerli genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine göre hazırlanmış bilgileri kullanır. Örneğin, 5 inci Maddeye göre belirlenecek mutad kâr ve genel giderler toplamı, ithal ülkesinde geçerli olan genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine göre hazırlanmış bilgilerin kullanılması yoluyla hesaplanır. Diğer yandan, 6 ncı Maddeye göre belirlenecek mutad kâr ve genel giderler toplamı, üretimin yapıldığı ülkede geçerli olan genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine göre hazırlanmış bilgilerin kullanılması yoluyla hesaplanır. Bir diğer örnek de, 8 inci Maddenin 1 (b) (ii) paragrafında belirtilen, alıcı tarafından sağlanan ve ithal ülkesinde üretilmiş olan unsurların kıymetinin belirlenmesinde de bu ülkede geçerli olan genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine göre hazırlanmış bilgilerden yararlanılmasıdır.

Birinci Maddeye İlişkin Not

Gerçekte ödenen veya ödenecek fiyat

Gerçekte ödenen veya ödenecek fiyat, ithal eşyası için alıcının satıcıya veya satıcı yararına yaptığı veya yapması gereken toplam ödemedir. Ödemenin bir para transferi şeklinde olması gerekmez. Ödeme, akreditif veya ciro edilebilir bir kıymetli evrak kullanılarak da yapılabilir. Ödeme doğrudan veya dolaylı da olabilir. Satıcının bir borcunun kısmen veya tamamen alıcı tarafından ödenmesi, dolaylı ödemenin bir örneğidir.

Satıcı yararına da olsa, 8 inci Maddeye göre düzeltme yapılması gerekenler dışında, alıcının kendi hesabına yaptığı işlemler satıcıya yapılan dolaylı bir ödeme olarak değerlendirilemez. Dolayısıyla, bu tür işlemlere ilişkin giderler, gümrük kıymetinin tesbiti sırasında, gerçekte ödenen veya ödenecek fiyata ilave edilmeyecektir.

Aşağıdaki giderler, ithal eşyasının gerçekte ödenen veya ödenecek fiyatından ayırdedilebilmeleri koşuluyla, gümrük kıymetine dahil edilmez:

(a) snai tesis, makine veya teçhizat gibi, ithal eşyası için ithalattan sonra yapılan inşaa, kurma, montaj, bakım veya teknik yardıma ilişkin giderler;

(b) ithalattan sonra yapılan nakliye giderleri;

(c) ithal ülkesinin vergi ve resimleri.

Gerçekte ödenen veya ödenecek fiyat, ithal eşyasının fiyatıdır. Bu nedenle, alıcının satıcıya yaptığı, ithal eşyası ile ilgili olmayan, temettü ödemeleri veya diğer ödemeler gümrük kıymetine dahil değildir.

Paragraf 1 (a) (iii)

Gerçekte ödenen veya ödenecek fiyatın gümrük kıymetinin belirlenmesinde kullanılmasına engel olmayan kısıtlamalardan biri, eşyanın kıymetini önemli ölçüde etkilemeyen kısıtlamalardır. Bir otomobil satıcısının bir alıcıdan, bu otomobilleri, model yılının başlangıcını ifade eden belli bir tarihten önce satmaması veya teşhir etmemesini talep etmesi bu tür bir kısıtlamaya örnektir.

Paragraf 1 (b)

Satış veya fiyat, kıymeti belirlenmekte olan eşya bakımından kıymeti belirlenemez mahiyette bir koşul veya edim konusu olduğu taktirde, satış bedeli gümrük kıymetinin belirlenmesinde kullanılamaz. Bunun bazı örnekleri:

(a) satıcının ithal eşyasının fiyatını, alıcının kendisinden belli miktarlarda başka eşyalar alması koşuluna bağlı olarak belirlemesi;

(b) ithal eşyasının fiyatının, bu eşyanın alıcısının satıcıya sattığı eşyanın fiyat veya fiyatlarına bağlı olması;

(c) fiyatın, satıcı tarafından yarı işlenmiş olarak sağlanan ithal eşyasının belli bir bölümünün işlendikten sonra satıcıya iadesi koşuluna bağlanması durumunda olduğu gibi, ithal eşyası ile ilgisi olmayan bir ödeme biçimi esas alınarak belirlenmesi; olabilir.

Bununla birlikte, ithal eşyasının üretim veya pazarlanmasına ilişkin koşul veya edim, satış bedelinin reddini gerektirmez. Örneğin; alıcının satıcıya sağladığı, ithal ülkesinde yapılan mühendislik hizmeti ve planlar satış bedelinin 1 inci Maddede belirtilen amaçlarla kullanılmasının reddini gerektirmez. Aynı şekilde, alıcının satıcıyla anlaşarak kendi adına ithal eşyasının pazarlanmasına ilişkin yaptığı işlemlerden doğan kıymet gümrük kıymetine dahil değildir ve bu tür işlemler satış bedelinin reddini gerektirmez.

Paragraf 2

1. 2 (a) ve 2 (b) paragrafları, satış bedelinin kabul edilip edilemeyeceğinin belirlenmesinde kullanılacak farklı araçlar sağlarlar.

2. 2 (a) paragrafına göre, alıcı ile satıcı arasında münasebet olduğunda, satışa ilişkin koşullar incelenir; münasebetin fiyatı etkilemediğinin belirlenmesi koşuluyla, satış bedeli gümrük kıymeti olarak kabul edilir. Alıcı ile satıcı arasında münasebet bulunan her durumda, satışa ilişkin koşulların incelenmesi gerekmez. Bu tür incelemeler yalnızca fiyatın kabul edilebilirliği konusunda şüphe bulunması durumunda yapılmalıdır. Gümrük idaresinin fiyatın kabul edilebilirliği konusunda bir şüphesi yoksa, ithalatçıdan ek bilgi talep edilmeksizin fiyatın kabul edilmesi gerekir. Örneğin; gümrük idaresi münasebeti daha önce incelemiş olabilir veya alıcı ile satıcıya ilişkin ayrıntılı bilgi sahibi olabilir ve bu inceleme veya bilgilerden münasebetin fiyatı etkilemediği kanısına varmış olabilir.

3. Satış bedelinin ayrı bir araştırma yapılmaksızın kabul edilmesi mümkün değilse, gümrük idaresi ithalatçıya satışa ilişkin koşulların incelenmesine olanak verecek ayrıntılı ek bilgi sağlama fırsatı vermelidir. Bu çerçevede, gümrük idaresi, münasebetin fiyatı etkileyip etkilemediğini belirlemek üzere, alıcı ve satıcının ticari münasebetlerini kurma biçimi ve sözkonusu fiyata nasıl ulaşıldığı da dahil olmak üzere satışa ilişkin hususların incelenmesi için hazırlıklı olmalıdır. 15 inci Madde hükümlerine göre aralarında münasebet bulunan alıcı ve satıcının aralarında münasebet yokmuş gibi birbirine mal alıp sattığının belirlenmesi fiyatın münasebetten etkilenmediğini gösterir. Örneğin; fiyat sözkonusu sanayide geçerli normal fiyat uygulaması ile veya satıcının müstakil alıcılara uyguladığı fiyatlarla uyuyorsa, fiyat münasebetten etkilenmemiş demektir. Bir diğer örnek; fiyatın, tüm giderler ile firmanın aynı sınıf veya cins eşya satışında geçerli olan ve belli temsili bir dönemde (örneğin yıllık olarak) gerçekleşen toplam kâra tekabül eden kârı kapsaması fiyatın etkilenmediğini gösterir.

4. 2 (b) paragrafı ithalatçıya, satış bedelinin gümrük idaresi tarafından daha önce kabul edilmiş bir “emsal” kıymete çok yakın olduğunu ispat ederek, satış bedelinin 1 inci Madde hükümlerine göre kabul edilebilmesine olanak verir. 2 (b) paragrafındaki emsal kıymetlerden herhangi biri kıymeti belirlenecek eşyanın satış bedeline çok yakın ise, 2 (a) paragrafına göre fiyatın etkilenip etkilenmediğinin incelenmesine gerek yoktur. Gümrük idaresi, ayrı bir araştırma yapmaksızın, elindeki bilgilere dayanarak, 2 (b) paragrafındaki emsal kıymetlerden herhangi birinin kıymeti belirlenecek eşyanın satış bedeline çok yakın olduğu kanısına varmışsa, artık ithalatçıdan bu hususu ispatlamasını talep etmemelidir. 2 (b) paragrafında sözü geçen “satıcıdan müstakil alıcılar” deyimini hiçbir hususta, satıcı ile münasebeti bulunmayan alıcılar anlamına gelir.

Paragraf 2 (b)

Bir kıymetin, diğer bir kıymete “çok yakın” olup olmadığını belirlerken, ithal eşyasının niteliği, sözkonusu sanayi dalının niteliği, eşyanın ithal edildiği mevsim ve kıymetler arasında ticari açıdan

önemli bir fark olup olmadığı gibi faktörlerin gözönüne alınması gerekir. Bu faktörler her olayda farklı olacağından, her olay için geçerli, sabit bir oran gibi tek bir standardın uygulanması mümkün değildir. Örneğin; satış bedelinin inci Maddenin 2 (b) paragrafındaki “emsal” kıymete “çok yakın” olup olmadığının belirlenmesinde, belli bir eşya çeşidi için küçük bir kıymet farkı kabul edilemez olarak değerlendirilirken, bir başka eşya çeşidi için büyük bir kıymet farkı kabul edilebilir nitelikte bulunabilir.

İkinci Maddeye İlişkin Not

1. 2 nci Maddenin uygulanması sırasında, gümrük idaresi, mümkünse kıymeti belirlenecek eşya ile aynı ticari düzey ve yaklaşık aynı miktardaki aynı eşyaya ilişkin bir satışı esas alır. Böyle bir satış yoksa; aşağıdaki üç durumdan herhangi biri kapsamında gerçekleşen aynı eşyaya ilişkin bir satış esas alınabilir:

- (a) aynı ticari düzeyde fakat farklı miktardaki bir satış;
  - (b) farklı ticari düzeyde fakat yaklaşık aynı miktardaki bir satış;
- veya
- (c) farklı ticari düzey ve farklı miktardaki bir satış.

2. Bu üç durumdan herhangi birine uyan bir satış varsa, yerine göre:

- (a) yalnızca miktar faktörü için;
- (b) yalnızca ticari düzey faktörü için; veya
- (c) hem ticari düzey; hem de miktar faktörleri için bir düzeltme yapılır.

3. “ve/veya” ifadesi, satışların esnek bir şekilde kullanılması suretiyle yukarıda belirtilen üç durumdan herhangi birine uygun gerekli düzeltmenin yapılabilmesine olanak verir.

4. 3 üncü Madde açısından benzer ithal eşyasının satış bedeli, daha önce 1 inci Maddeye göre kabul edilmiş ve bu Maddenin 1 (b) ve 2 nci paragraflarında öngörüldüğü şekilde düzeltilmiş olan gümrük kıymetidir.

5. Farklı ticari düzey veya farklı miktarlar nedeniyle düzeltme yapılabilmesi için, kıymet artış veya azalışına da yol açsa, farklı düzey veya farklı miktarlara ilişkin fiyatları içeren geçerli bir fiyat listesi gibi, ancak düzeltmenin makul ve doğru olduğunu açıkça gösteren, kesin deliller gerekir. Örneğin; 10 birimden oluşan kıymeti belirlenecek ithal eşyası ile ilgili olarak satış bedeli bilinen tek satış 500 birimlik benzer eşyadan oluşuyorsa ve satıcının miktar iskontosu yaptığı biliniyorsa; gerekli düzeltme, satıcıya ait fiyat listesinden 10 birimlik satışlara ilişkin fiyatın bulunması ile mümkündür. Fiyat listesi diğer miktarlardaki satışlarda samimi ve gerçek olduğu sürece, daha önce 10 birimlik bir satış yapılmış olması gerekmez. Böyle objektif bir ölçüt yoksa, gümrük kıymetinin 3 üncü Madde hükümlerine göre belirlenmesi uygun değildir.

Beşinci Maddeye İlişkin Not

1. “En büyük miktardaki satışa ait birim fiyat” deyimi, satıcıdan müstakil alıcılara ithal edildikten sonraki, ilk ticari düzeyde, farklı fiyatlarda yapılan satışlardan en yüksek sayıda birimin satıldığı fiyat anlamına gelir.

2. Örneğin; eşya daha büyük miktarlarda yapılan satışlar için daha düşük fiyatlar içeren bir fiyat listesine göre satılmıştır.

Satış Miktarı	Birim Fiyat	Satış Sayısı	Her fiyattan satılan toplam birim
1-10 birim	100	5 birimlik 10 satış 3 birimlik 5 satış	65
11-25 birim	95	11 birimlik 5 satış	55
25 birimden fazla	90	30 birimlik 1 satış	80

50 birimlik 1 satış

Belli bir fiyattan satılan en yüksek sayıdaki toplam birim 80'dir; bu nedenle en büyük miktardaki satışa ait birim fiyat 90'dır.

3. Diğer bir örnek olarak iki satış bulunduğunu varsayalım. İlk satışta 500 birim, 95 birim fiyattan; ikinci satışta ise 400 birim, 90 birim fiyattan satılmış olan. Bu örnekte belli bir fiyattan satılan en yüksek sayıdaki toplam birim 500'dür, bu nedenle en büyük miktardaki satışa ait birim fiyat 95'dir.

4. Bir üçüncü örnek olarak, değişik fiyatlardan satılmış değişik miktarların sözkonusu olduğu aşağıdaki durum verilebilir.

(a) Satışlar

Satılan birim sayısı	Birim fiyatı
40 birim	100
30 birim	90
15 birim	100
50 birim	95
25 birim	105
35 birim	90
5 birim	100

(b) Toplam

Aynı fiyattan satılan

Toplam birim	Birim fiyatı
65	90
50	95
60	100
25	105

Bu örnekteki belli bir fiyattan satılan en yüksek sayıdaki toplam birim 65'dir; bu nedenle en büyük miktardaki satışa ait birim fiyat da 90'dır.

5. İthal ülkesinde, yukarıdaki 1 inci paragrafta belirtildiği şekilde yapılan bir satışta alıcı tarafından ithal eşyasının ihraç amacıyla üretimi ve satılması ile ilgili doğrudan veya dolaylı olarak bedelsiz veya düşük bedelle sağlanan 8 inci Maddenin 1 (b) paragrafında belirtilen unsurlar, 5 inci Maddeye göre birim fiyatın belirlenmesi sırasında gözönüne alınmamalıdır.

6. 5 inci Maddenin 1 inci paragrafında sözü edilen "kâr ve genel giderler" in bir bütün olarak ele alınması gerekir. Bu indirim için gerekli rakamlar, ithal ülkesinde aynı sınıf veya cins ithal eşyasının satışında sözkonusu olan rakamlarla uyduğu sürece, ithalatçı tarafından veya ithalatçı adına sağlanan bilgiler esas alınarak belirlenmelidir. İthalatçının rakamları bu rakamlarla uyuşmuyorsa, kâr ve genel giderler toplamı için, ithalatçı tarafından veya hesabına sağlanan bilgiler dışındaki uygun bilgiler esas alınabilir.

7. "Genel giderler" sözkonusu eşyanın doğrudan ve dolaylı pazarlama giderlerini de içerir.

8. 5 inci Maddenin 1 (a) (iv) paragrafına göre birim fiyattan indirilmeyen eşyanın satışı ile ilgili mahalli vergiler 5 inci Madenin 1 (a) (i) paragrafına göre indirilir.

9. 5 inci Maddenin 1 inci paragrafındaki ödenmesi mutad komisyonlar veya kâr ve genel giderlerin belirlenmesinde, belli bir eşyanın diğerleriyle aynı sınıf veya cins olup olmadığının tesbiti için, her somut olayda özel koşullar gözönüne alınır. Hakkında gerekli bilginin sağlanabileceği, kıymeti belirlenecek eşyanın da dahil olduğu, mümkün olduğunca sınırlı sayıdaki ithal eşyasından oluşan aynı sınıf veya cins eşyanın ithal ülkesindeki satışları incelenmelidir. 5 inci Maddede sözü

edilen “aynı sınıf veya cins eşya”; kıymeti belirlenecek eşya ile aynı ülkeden ithal edilmiş eşya yanında diğer ülkelerden ithal edilen eşyayı da kapsar.

10. 5 inci Maddenin 1 (b) paragrafında belirtilen “ilk satış”; birim fiyatın belirlenmesini sağlamaya yetecek miktardaki kıymeti belirlenecek eşya ya da benzer eşya satışlarıdır.

11. 5 inci Maddenin 2 nci paragrafındaki yöntemin uygulanması sırasında, eşyanın işlenmesi veya değişikliğe tabi tutulmasından doğan ilave kıymetin düşülebilmesi için, eşyanın işlenmesi veya değişikliğe tabi tutulması ile ilgili giderlerin objektif ve ölçülebilir verileri esas alması gerekir. Kabul edilmiş sınıai formüller, plan, inşaat yöntemleri ve diğer sınıai uygulamalar hesaplamaya esas oluşturur.

12. 5 inci Maddenin 2 nci paragrafındaki kıymetin belirlenmesine ilişkin yöntem, normal olarak ithal edildikten sonra işlenen veya değişikliğe tabi tutulan eşyanın ayniyetinin değişmesi durumunda kullanılmamalıdır. Bununla birlikte ithal eşyasının ayniyetinin değişmesine rağmen eşyanın işlenmesi veya değişikliğe tabi tutulmasından doğan ilave kıymetin fazla bir güçlük göstermeden belirlenebildiği durumlar sözkonusu olabilir. Diğer yandan, ayniyetini koruyan ithal eşyasının, ithal ülkesinde satılan eşyanın önemsiz bir unsuru olması durumunda, bu kıymet yönteminin kullanılması uygun olmaz. Bütün bu hususlar gözönüne alınarak, her olay kendi koşulları içinde değerlendirilmelidir.

Altıncı Maddeye İlişkin Not

1. Genel kural olarak, bu Anlaşmaya göre gümrük kıymeti belirlenirken, ithal ülkesinde bulunan bilgiler esas alınır. Bununla birlikte, hesaplanmış kıymetin belirlenmesi için eşyanın üretim maliyetinin ve ithal ülkesi dışından sağlanan diğer bilgilerin incelenmesi gerekebilir. Ayrıca çoğu kez eşyanın üreticisi, ithal ülkesi makamlarının yetki alanı dışındadır. Hesaplanmış kıymet yönteminin kullanımı, genellikle alıcı ile satıcı arasında münasebet bulunan ve üreticinin ithal ülkesi yetkili makamlarına gerekli giderler ve bunların doğruluğunun tesbiti amacıyla yapılması gerekebilecek araştırmalar için kolaylık sağlayacağı durumlarla sınırlıdır.

2. 6 ncı Maddenin 1 (a) paragrafında belirtilen “bedel veya kıymetler”, üretici tarafından veya üretici adına, kıymeti belirlenecek eşyanın üretimi ile ilgili olarak sağlanan bilgiler esas alınarak tesbit edilmelidir. Bu bilgiler için, eşyanın üretildiği ülkede uygulanan genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun olması koşuluyla, üreticinin ticari hesaplarından hareket edilir.

3. “Bedel veya kıymetler” 8 inci Maddenin 1 (a) (ii) ve (iii) paragraflarında yer alan unsurlara ilişkin giderler ile, 8 inci Maddenin 1 (b) paragrafında belirtilen, ithal eşyasının üretimi ile ilgili olarak satıcı tarafından doğrudan veya dolaylı sağlanan unsurlar için, 8 inci Maddeye ilişkin notta belirtildiği şekilde verilecek payı da kapsar. 8 inci maddenin 1 (b) (iv) paragrafındaki hizmetlerden ithal ülkesinde ifa edilenlerin bedelinin üreticiden alınan kısmı da ilave edilmelidir. Ancak hesaplanmış kıymetin belirlenmesi sırasında bu paragrafta belirtilen unsurların bedel veya kıymetlerinin mükerrer olarak hesaba ilave edilmemesi gerekir.

4. 6 ncı Maddenin 1 (b) paragrafında belirtilen “kâr ve genel giderlere eşit bir tutar”, üretici tarafından veya üretici adına sağlanan bilgiler esas alınarak belirlenir. Ancak, bu bilgilerin, ihraç ülkesindeki üreticiler tarafından üretilen, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı sınıf veya cins eşyanın ithal ülkesine ihraç amacıyla satışında mutad olanlarla uyumlu olması gerekir.

5. “Kâr ve genel giderlere eşit bir tutar”ın bir bütün olarak ele alınması gerekir. Bunun sonucu olarak, üreticinin kârının düşük ve genel giderlerinin yüksek olması durumunda, birlikte ele alınacak olan kâr ve genel giderler aynı sınıf veya cins eşya satışlarında mutad olanlarla uyum içinde olabilir. İthal ülkesinde ilk kez piyasaya çıkan bir ürünün yüksek olan genel giderlerini karşılamak üzere, üreticinin sıfır veya düşük bir kârı kabullenmesi, böyle bir duruma örnek olabilir. Üretici ithal eşyası satışlarındaki düşük kârı özel ticari koşullarla açıklayabilirse, bu durumu haklı gösterecek geçerli ticari nedenlerin varlığı ve kendi fiyat politikasının sözkonusu sanayi dalındaki mutad fiyat politikasını yansıtması koşuluyla; üreticinin kâr rakamları gözönüne alınır. Üreticinin, daha önceden öngörülemez bir nedenle talebin düşmesi sonucunda geçici bir süre için fiyatları düşürmek zorunda kalması veya ithal ülkesinde üretilen bir grup eşyanın müttemimi niteliğinde olan bir eşya

satmak durumunda olduğu için rekabet edebilmek üzere düşük bir kâr razı olması, böyle bir duruma örnek olabilir. Üreticinin kâr ve genel giderlere ilişkin kendi rakamlarının, ihrac ülkesindeki üreticiler tarafından üretilen kıymeti belirlenecek eşya ile aynı sınıf veya cins eşyanın ithal ülkesine ihrac amacıyla satışında mutad olanlarla uyumsuzluk içinde bulunması durumunda, kâr ve genel giderlere eşit bir tutarın hesabında, eşyanın üreticisi tarafından veya üreticisi adına sağlanan bilgiler dışındaki uygun bilgiler esas alınabilir.

6. Hesaplanmış kıymetin belirlenmesinde üretici tarafından veya üretici adına sağlananlar dışındaki bilgilerin kullanılması durumunda, ithal ülkesinin yetkili makamları bu bilgilerin kaynağını, kullanılan verileri ve bu verilerle yapılan hesaplamaları, talebi üzerine 10 uncu Madde hükümlerine göre; ithalatçıya bildirirler.

7. 6 ncı Maddenin 1 (b) paragrafında belirtilen “genel giderler” eşyanın ihracı amacıyla yapılan doğrudan ve dolaylı üretim ve satış giderlerinden 6 ncı Maddenin 1 (a) paragrafına girmeyenleri kapsar.

8. Belli bir eşyanın, diğerleri ile aynı sınıf veya cins olup olmadığı, her olayın kendi koşulları gözönüne alınarak belirlenir. 6 ncı Maddeye göre kâr ve genel giderlerin belirlenmesinde, kıymeti belirlenecek eşyayı da kapsayan, ithal ülkesine ihrac amacıyla satılan mümkün olduğunca sınırlı sayıdaki eşya incelenmelidir. 6 ncı Maddede belirtilen “aynı sınıf veya cins eşya”nın, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı ihrac ülkesinde üretilmiş olması gerekir.

Yedinci Maddeye İlişkin Not

1. 7 nci Madde hükümlerine göre gümrük kıymetinin belirlenmesinde büyük ölçüde, daha önce belirlenmiş gümrük kıymetlerinin esas alınması gerekir.

2. 7 nci Maddeye göre kullanılacak kıymetin belirlenmesine ilişkin yöntemler 1 ilâ 6 ncı Maddelerde (6 ncı Madde dahil) belirtilenleri kapsar. Ancak bu yöntemler 7 nci Madde hükümleri ve amaçlarına uygun olarak, makul bir esneklikle uygulanır.

3. Makul bir esnekliğe ilişkin bazı örnekler şunlardır:

(a) Aynı eşya: Aynı eşyanın, aynı veya yakın tarihlerde ihrac edilmesi koşulu esnek bir şekilde değerlendirilebilir; kıymeti belirlenecek eşyanın ihrac ülkesinin dışındaki bir ülkede üretilmiş aynı ithal eşyası, gümrük kıymetinin belirlenmesinde esas alınabilir; aynı eşyanın daha önce 5 ve 6 ncı Maddeler hükümlerine göre belirlenmiş olan gümrük kıymeti kullanılabilir.

(b) Benzer eşya: Benzer eşyanın, aynı veya yakın tarihlerde ihrac edilmesi koşulu esnek bir şekilde değerlendirilebilir; kıymeti belirlenecek eşyanın ihrac ülkesinin dışındaki bir ülkede üretilmiş benzer ithal eşyası, gümrük kıymetinin belirlenmesinde esas alınabilir; benzer eşyanın daha önce 5 ve 6 ncı Maddeler hükümlerine göre belirlenmiş olan gümrük kıymeti kullanılabilir.

(c) İndirim yöntemi: 5 inci Maddede yer alan eşyanın ithal edildiği “hâl ve durumda” satılması koşulu esnek bir şekilde değerlendirilebilir; “doksan gün” koşulu esnek bir şekilde uygulanabilir.

Sekizinci Maddeye İlişkin Not

1 (a) (i) Paragrafı

“Satın alma komisyonları” ithalatçının, temsilcisine kıymeti belirlenecek eşyanın satın alınmasında yurt dışında yaptığı temsil hizmeti karşılığı ödediği ücret anlamına gelir.

1 (b) (ii) Paragrafı

1. 8 inci Maddenin 1 (b) (ii) paragrafında belirtilen unsurlardan ithal eşyasına verilecek payın belirlenmesinde, unsurun toplam kıymeti ve bu kıymetten ithal eşyasına pay verilme yöntemi olmak üzere iki faktör sözkonusudur. Bu unsurlardan, içinde bulunulan koşullara uygun makul bir şekilde ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine göre pay verilmesi gerekir.

2. İthalatçı sözkonusu unsur, müstakil bir satıcıdan belli bir bedel karşılığı tedarik etmişse, bu bedel unsurun kıymeti olarak kabul edilir. Unsur, ithalatçı veya ithalatçı ile münasebeti bulunan bir kişi tarafından üretilmişse, unsurun üretim maliyeti kıymeti olacaktır. Sözkonusu unsur daha önce

ithalatçı tarafından kullanılmışsa, ister ithalatçı tarafından tedarik edilmiş; isterse üretilmiş olsun, bu unsurun tedariki veya üretilmesine ilişkin başlangıç maliyetinden daha önceki kullanımına ilişkin yapılacak bir indirimle unsurun cari kıymetine ulaşılır.

3. Unsurun kıymetinin belirlenmesinden sonra, ithal eşyasına bu kıymetten pay verilmesi gerekir. Bu konuda çeşitli olasılıklar bulunmaktadır. Örneğin; ithalatçı tüm kıymet üzerinden vergiyi bir defada ödemek istiyorsa, kıymet tümüyle ilk sevkiyata ilave edilir. Bir başka örnek, ithalatçının kıymetin ilk sevkiyata kadar üretilen birim sayısına göre paylaşılmasını talep etmesidir. Bir diğer örnek de, üretimle ilgili olarak bir sözleşme veya taahhütün sözkonusu olduğu durumlarda; ithalatçının, kıymetin gerçekleştirilmesi kararlaştırılan toplam üretime paylaşılmasını talep etmesi durumudur. Kullanılacak pay verme yöntemi, ithalatçının sağladığı belgelere bağlıdır.

4. Yukarıdaki hususlara ilişkin olarak şöyle bir örnek verebiliriz; ithalatçı üreticiye ithal eşyasının üretiminde kullanılmak üzere bir kalıp sağlayarak, 10.000 birim ürün satın almak üzere bir sözleşme yapmıştır. 1000 birimlik ilk eşya sevkiyatı ulaştığında üretici 4.000 birimlik üretimi tamamlamış durumdadır. Bu durumda ithalatçı, gümrük idaresinden, kalıbın kıymetinin 1.000 birim, 4.000 birim veya 10.000 birime paylaşılmasını talep edebilir.

1 (b) (iv) Paragrafı

1. 8 inci Maddenin 1 (b) (iv) paragrafında belirtilen unsurlar için yapılacak ilavelerde objektif ve ölçülebilir veriler esas alınır. İlave edilecek kıymetlerin belirlenmesinde, gerek ithalatçı gerekse gümrük idaresi üzerindeki yükü azaltmak amacıyla, mümkün olduğunca alıcının ticari kayıt sisteminde yer alan veriler kullanılmalıdır.

2. Alıcı tarafından satın alma veya finansal kiralama yoluyla sağlanan unsurlarda, ilave konusu olan, satın alma veya finansal kiralama bedelidir. Kamunun kullanımına açık bulunan unsurlarla ilgili olarak, kopyalarını çıkarma giderleri dışında bir ilave yapılmaz.

3. İlave edilecek kıymetin hesabının kolaylık derecesi, sözkonusu firmanın muhasebe yöntemleri ile yapısı ve yönetim biçimine bağlıdır.

4. Örneğin, birkaç ülkeden çeşitli ürünler ithal eden bir firma çizim çalışmalarının yapıldığı dizayn merkezinin kayıtlarını, belli bir ürüne verilebilecek maliyet payını doğru olarak gösterecek şekilde, ithal ülkesi dışında tutuyorsa 8 inci Madde hükümlerine göre doğrudan gerekli düzeltme yapılabilir.

5. Bir başka örnek olarak, bir firma ithal ülkesi dışındaki dizayn merkezinin giderlerini belli ürünlere paylaştırmaksızın bir genel gider olarak değerlendirebilir. Böyle bir durumda, ithal eşyası ile ilgili olarak, 8 inci Madde hükümlerine göre dizayn merkezinin toplam giderleri, bu merkezden yararlanan toplam ürünlere paylaşılır ve bulunan miktar ithalata birim esasına göre ilave edilir.

6. Yukarıdaki koşullarda meydana gelen değişiklikler, paylaşım ile ilgili uygun yöntem belirlenirken, farklı faktörlerin hesaba katılmasını gerektirir.

7. Bir unsurun üretiminde, birden fazla ülke ve belli bir süre sözkonusu ise, unsura yalnızca ithal ülkesi dışında yaratılan kıymet ilave edilir.

1 (c) Paragrafı

1. 8 inci Maddenin 1 (c) paragrafında belirtilen royalti ve lisans ücretleri, patent, ticari marka ve telif hakları için yapılan ödemeleri de kapsar. Ancak, ithal eşyasının ithal ülkesinde çoğaltılması hakkı için yapılan ödemeler, gümrük kıymetinin belirlenmesi sırasında ithal eşyasının gerçekte ödenen veya ödenecek fiyatına ilave edilmez.

2. İthal eşyasının ithal ülkesine ihraç için satışında, bir satış koşulu olmaması şartıyla; ithal eşyasının dağıtım veya tekrar satış hakkı için alıcının yaptığı ödemeler, ithal eşyasının gerçekte ödenen veya ödenecek fiyatına ilave edilmez.

3 üncü Paragraf

8 inci Madde hükümlerine göre yapılması gerekli ilavelerle ilgili olarak objektif ve ölçülebilir veriler yoksa, satış bedeli 1 inci Madde hükümlerine göre belirlenemez. Kilogram olarak ithal edilen ve ithalattan sonra bir çözelti haline getirilen bir ürüne ilişkin royalti ödemesinin bu ürünün bir litresinin satış fiyatı esas alınarak belirlenmesi durumu, bu hususa bir örnek oluşturur. Royalti kısmen ithal eşyası, kısmen de ithal eşyası ile ilgisi olmayan diğer faktörler esas alınarak belirleniyorsa (örneğin, ithal eşyası yerli ürünlerle eski ayniyetlerini kaybedecek şekilde birleştirilmişse veya royalti, alıcı ve satıcı arasındaki diğer özel finans düzenlemelerinden ayırdedilemiyorsa) royalti için bir ilave yapılması doğru olmaz. Ancak, royalti tutarı yalnızca ithal eşyası esas alınarak belirlenmiş ve ölçülebilir nitelikte ise gerçekte ödenen veya ödenecek fiyata ilave yapılabilir.

Dokuzuncu Maddeye İlişkin Not

9 uncu Maddede yer alan “ithal tarihi” gümrük işlemlerine tabi tutulmak üzere eşyanın ithal ülkesine girdiği tarih de olabilir.

Onbirinci Maddeye İlişkin Not

1. 11 inci Madde ithalatçıya gümrük idaresinin ithal eşyası ile ilgili olarak yaptığı kıymet belirlemesine itiraz hakkı verir. İtiraz ilk olarak gümrük idaresi içindeki bir üst makama yapılabilir. Ancak ithalatçının son aşamada yargı yoluna başvurma hakkı da vardır.

2. “Cezaya muhatap olmaksızın”, ifadesi itiraz hakkını kullanması nedeniyle ithalatçının herhangi bir para cezasına muhatap olmaması veya böyle bir tehdit altında kalmaması anlamına gelir. Normal mahkeme giderleri ve avukatlık ücretleri ceza değildir.

3. 11 inci Madde bir Taraf ülkenin takdir edilen gümrük vergilerinin itirazdan önce tümüyle ödenmesini talep etmesine engel değildir.

Onbeşinci Maddeye İlişkin Not

4 üncü Paragraf

Bu Maddede geçen “kişiler” deyimini gerektiğinde tüzel kişileri de kapsar.

4 (e) Paragrafı

Bir kişinin bir başka kişiyi yasal veya idari olarak sınırlaması veya yönetmesi bu Anlaşmaya göre, sözkonusu kişinin diğerini kontrol ettiği anlamına gelir.

EK II

GÜMRÜK KIYMETİ TEKNİK KOMİTESİ

1. Bu Anlaşmanın 18 inci Maddesine göre, teknik düzeyde yorum ve uygulama birliği sağlamak amacıyla Gümrük İşbirliği Konseyi himayesinde bir Teknik Komite kurulacaktır.

2. Teknik Komitenin görevleri şunları kapsar:

(a) Taraf ülkelerce gümrük kıymeti sistemlerinin gümrük uygulamasından doğan özel teknik sorunları incelemek ve bildirilen olaylara bağlı olarak uygun çözümler konusunda tavsiyelerde bulunmak;

(b) talep edilmesi durumunda, bu Anlaşma ile ilgili olarak kıymete ilişkin yasal düzenlemeleri, usul ve uygulamaları incelemek ve bu inceleme sonuçları konusunda rapor hazırlamak;

(c) bu Anlaşmanın uygulaması ve statüsünün teknik yanları üzerinde yıllık raporlar hazırlamak ve dağıtmak;

(d) bir Taraf ülkenin veya Komitenin talebi üzerine ithal eşyasının gümrük kıymetinin belirlenmesi ile ilgili her türlü konu hakkında gerekli bilgileri sağlayıp, görüş bildirmek. Bu tür bilgi ve görüşler tavsiye, açıklama ve izah notları şeklinde olabilir;

(e) bu Anlaşmaya uluslararası katılımı arttırmak için talep üzerine Taraf ülkelere teknik yardım sağlanmasını kolaylaştırmak;

(f) Komitenin vereceği diğer görevleri yerine getirmek.

Genel Mülâhazalar

3. Teknik Komite, özellikle Taraf ülkeler veya Komite tarafından kendisine havale edilen somut sorunlara ilişkin çalışmalarını makul olan en kısa süre içinde tamamlamaya çalışır.

4. Teknik Komiteye çalışmalarında gerektiğinde Gümrük İşbirliği Konseyi Sekreteryası yardımcı olur.

Temsil

5. Her Taraf ülke Teknik Komitede temsil edilme hakkına sahiptir. Her Taraf ülke Teknik Komitede kendisini temsil etmek üzere bir delege ve bir veya daha fazla sayıda yedek delege belirler. Teknik Komitede bu şekilde temsil edilen Taraf ülkeler bundan böyle Teknik Komite üyesi olarak anılacaktır. Teknik Komite üyeleri temsilcilerine yardımda bulunmak üzere müşavirler görevlendirebilirler. GATT Sekreteryası da bu toplantılara gözlemci statüsünde katılabilir.

6. Gümrük İşbirliği Konseyi üyesi olup bu Anlaşmaya Taraf olmayan ülkeler Teknik Komite toplantılarında bir delege ve bir veya daha fazla sayıda yedek delege ile temsil edilebilirler. Bu temsilciler Teknik Komite toplantılarına gözlemci olarak katılırlar.

7. Gümrük İşbirliği Konseyi Genel Sekreteri, (bundan böyle "Genel Sekreter" olarak anılacaktır) Teknik Komite Başkanının onaylaması koşuluyla, bu Anlaşmaya Taraf olmayıp, Gümrük İşbirliği Konseyine de üye olmayan hükümetler ile hükümetler ve mesleki teşekküller düzeyindeki uluslararası kuruluşların temsilcilerini Teknik Komite toplantılarına gözlemci olarak katılmak üzere davet edebilir.

8. Teknik Komite toplantılarına katılacak delege, yedek delege ve müşavirler Genel Sekretere bildirilir.

Teknik Komite Toplantıları

9. Teknik Komite en az yılda iki defa olmak üzere gereken durumlarda toplanır. Toplantı tarihi Teknik Komitenin bir önceki toplantısında belirlenir. Toplantı tarihi, Teknik Komite üyelerinden birinin Teknik Komite üyelerinin salt çoğunluğu ile uygun bulunan talebi veya acil durumlarda Başkanın talebi üzerine toplantı tarihi değiştirilebilir.

10. Aksi kararlaştırılmadıkça, Teknik Komite toplantıları Gümrük İşbirliği Konseyi merkezinde yapılır.

11. Genel Sekreter, acil durumlar dışında, Teknik Komitenin tüm üyelerine ve 6 ve 7 nci paragraflarda belirtilenlere en az otuz gün öncesinden, Teknik Komite toplantısının açılış tarihini bildirir.

Gündem

12. Genel Sekreter her toplantı için bir geçici gündem hazırlayarak Teknik Komite üyeleri ile 6 ve 7 nci paragraflarda belirtilenlere, acil durumlar hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az otuz gün önce dağıtır. Gündem, Teknik Komitenin bir önceki toplantısında gündeme alınması kararlaştırılan hususlar, Başkan tarafından gündeme alınan hususlar ile Genel Sekreter, Komite veya Teknik Komite üyelerinin gündeme alınmasını istediği tüm hususlardan oluşur.

13. Teknik Komite her toplantının açılışında gündemi belirler. Gündem, toplantı sırasında her zaman Teknik Komite tarafından değiştirilebilir.

Görevliler ve İşlerin Yürütülmesi

14. Teknik Komite, üyelerinin delegeleri arasında bir Başkan ile bir veya daha fazla sayıda Başkan Yardımcısı seçer. Başkan ve Başkan Yardımcılarının görev süresi bir yıldır. Görev süresi sona eren Başkan ve Başkan Yardımcıları ikinci defa aynı göreve seçilebilirler. Bir Teknik Komite üyesini temsil etme sıfatı son bulan bir Başkan veya Başkan Yardımcısının bu görevi de kendiliğinden sona bulur.

15. Başkanın bir toplantının tümüne veya bir bölümüne katılmaması durumunda bir Başkan Yardımcısı aynı yetki ve görevlerle toplantıya başkanlık eder.

16. Toplantının Başkanı, toplantıya Teknik Komitenin bir üyesinin temsilcisi olarak değil, Başkan olarak katılır.

17. Başkan, bu iç tüzüğün diğer hükümleri ile kendisine verilen yetkilerin kullanılması dışında, her toplantının açılış ve kapanışını ilan eder, tartışmaları yönetir, konuşma hakkının kullanılmasını düzenler ve bu iç tüzüğe uygun olarak görüşmeleri kontrol eder. Başkan konudan uzaklaşan konuşmacıları uyarır.

18. Herhangi bir konunun tartışılması sırasında bir delegasyon, usule ilişkin itirazda bulunabilir. Bu durumda, Başkan kendi kararını açıklar. Bu karara itiraz edilmesi durumunda, Başkan konuyu karar vermek üzere oya sunar, aksine karar verilmedikçe Başkanın kararı geçerlidir.

19. Teknik Komite toplantılarının sekreteryaya hizmetlerini Genel Sekreter veya Genel Sekreter tarafından atanan bir görevli yerine getirir.

Toplantı Nisabı ve Oylama

20. Teknik Komite üyelerinin temsilcilerinin salt çoğunluğu toplantı nisabını oluşturur.

21. Her Teknik Komite üyesi bir oy hakkına sahiptir. Teknik Komite kararlarını hazır bulunan üyelerinin oylarının en az üçte ikisi ile alır. Belli bir konuyla ilgili oylama sonucu ne olursa olsun, Teknik Komite, Komiteye ve Gümrük İşbirliği Konseyine bu konuya ilişkin olarak daha önceki tartışmalarda beliren farklı görüşleri de belirten bir rapor verebilir.

Resmi Diller ve Zabıtlar

22. İngilizce, Fransızca ve İspanyolca Teknik Komitenin resmi dilleridir. Tüm delegasyonlar çeviri yapılmaması kararına varmadıkça, bu üç dilden birisinde yapılacak konuşma ve beyanlar anında diğer resmi dillere tercüme edilir. Diğer bir dilde yapılacak konuşma ve beyanlar aynı koşullara tabi olarak; İngilizce, Fransızca ve İspanyolcaya tercüme edilir. Ancak sözkonusu delegasyon bu konuşma veya beyanın İngilizce, Fransızca ve İspanyolcaya tercüme edilmesini sağlar. Teknik Komitenin belgelerinde yalnızca İngilizce, Fransızca ve İspanyolca kullanılır. İncelenmek üzere Teknik Komiteye sunulacak muhtıra ve mektupların resmi dillerden birinde yazılmış olması gerekir.

23. Teknik Komite her toplantısına ilişkin bir rapor ile Başkanın gerekli görmesi durumunda, bu toplantıya ilişkin müzekkere ve zabıt özetlerini hazırlar. Başkan veya vekili, Komite ve Gümrük İşbirliği Konseyi'nin her toplantısında Teknik Komitenin çalışmalarını hakkında rapor verir.

EK III

PANELLER

1. Komite tarafından oluşturulan panellerin, bu Anlaşmaya göre görevleri şunlardır:

(a) Komite tarafından havale edilen konularda inceleme yapmak;

(b) anlaşmazlığa taraf olan ülkelerle istişarede bulunmak ve ortak bir çözüme ulaşılması için bu ülkelere fırsat tanımak; ve

(c) bu Anlaşma hükümlerinin uygulanması ile ilgili konularda açıklamada bulunmak ve Komiteye konu hakkında yapacağı tavsiye ve vereceği kararlarda yardımcı olacak bulgular sağlamak.

2. Bir panel oluşturulmasına yardımcı olmak üzere, Komite Başkanı gümrük kıymeti alanında bilgi sahibi ve ticari ilişkiler ve ekonomik kalkınma konularında tecrübeli devlet görevlilerinin gayriresmi bir listesini tutar. Bu liste devlet görevlileri dışındaki kişileri de kapsayabilir. Bu bağlamda, her Taraf ülke, her yılın başlangıcında, Komite Başkanına, böyle bir çalışmada yer almak üzere bir veya iki devlet görevlisi uzmanın isimlerini bildirmeye davet edilir. Bir panel oluşturulduğunda, ilgili taraflarla istişareden sonra Başkan panelin oluşmasını izleyen yedi gün içinde tercihan devlet görevlisi olan üç veya beş üyeyi aday gösterir. Anlaşmazlıkla doğrudan ilgili olan Taraf ülkeler Başkan

tarafından aday gösterilen panel üyelerine ilişkin görüşlerini yedi gün içinde bildirirler ancak, zorunlu haller dışında adaylara itiraz edemezler.

Anlaşmazlığa taraf olan ülkelerin vatandaşları, sözkonusu anlaşmazlıkla ilgili panele üye olamazlar. Panel üyeleri, herhangi bir ülke veya kuruluş temsilcisi olarak değil, kişisel bilgi birikimleri nedeniyle üye olarak çalışırlar. Bu nedenle ülke veya kuruluşlar panelde görüşülecek konular hakkında talimat veremezler.

3. Her panel çalışma usullerini kendisi tespit eder. Tartışma konusu ile ilgili çıkarı bulunan ve bu hususu Komiteye bildiren tüm Taraf ülkeler panelde görüşlerini dile getirme olanağına sahiptir. Panel uygun gördüğü kaynaklarla istişare ederek, bilgi ve teknik görüş alabilir. Panel, bir Taraf ülkenin yetki alanına giren bir kaynaktan bu tür bilgi ve teknik görüş alınacağını önceden bu Taraf ülke hükümetine bildirir. Taraf ülkeler, panelin gerekli ve uygun gördüğü bilgiye ilişkin olarak yaptığı talebe en kısa sürede ve eksiksiz cevap verir. Panele verilen gizli nitelikteki bilgiler, bu bilgiyi veren kişi veya devletin özel izni olmaksızın açıklanamaz. Panelden açıklamaya yetkili olmadığı bir bilgi talep edildiğinde, bilgiyi veren kişi veya devletin izniyle, bu bilgiye ilişkin gizli niteliği olmayan bir özet hazırlanır.

4. Anlaşmazlığa taraf olanların ortak bir çözüme ulaşamaması durumunda; panel bulgularını yazılı olarak sunar. Panelin hazırladığı raporda bulguların dayanağını oluşturan mantık da yer almalıdır. Tarafların ortak çözüme ulaşması durumunda, Panel raporunda anlaşmazlığın kısa bir tanımı ile çözüme ulaşıldığına ilişkin bir ifade yer alır.

5. Teknik Komitenin bu Anlaşmanın 20 nci Maddesinin 4 üncü paragrafına göre yayımladığı raporlar, panel tarafından teknik niteliği bulunan sorunlardaki görüşlerine esas olmak üzere kullanılır.

6. Panelin çalışma süresi olayın özelliklerine göre değişir. Panel bulgularını ve gerektiğinde tavsiyelerini, gecikmeksizin, normal olarak kuruluşundan itibaren üç ay içinde Komiteye vermeye çalışır.

7. Anlaşmazlığa taraf olanlar arasında ortak bir çözüme ulaşılmasına yardımcı olmak ve görüşlerini almak üzere; Panel, önce ilgili taraflara raporun açıklama bölümünü; daha sonra da anlaşmazlığa taraf olanlara varılan sonuçları veya bu sonuçların bir özetini, bunların diğer tüm taraflara gönderilmesinden makul bir süre önce sunar.

GÜMRÜK TARİFELERİ VE TİCARET GENEL ANLAŞMASININ VII. MADDESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN ANLAŞMAYA EK PROTOKOL

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın VII nci Maddesinin uygulanmasına ilişkin Anlaşmaya (bundan böyle "Anlaşma" olarak anılacaktır) Taraf ülkeler;

Çok Taraflı Ticaret Müzakerelerini ve Ticaret Müzakereleri Komitesi'nin 11 ve 12 Nisan 1979 tarihlerinde, Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının VII nci Maddesinin uygulanmasına ilişkin tek bir Anlaşma metnine varmak yönünde ifade ettiği isteği gözönüne alarak;

Gelişme yolundaki ülkelerin Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin olarak özel sorunlarla karşılaşabileceğini kabul ederek;

Anlaşmanın değişikliklere ilişkin 27 nci Maddesinin henüz yürürlüğe girmediğini gözönüne alarak;

I

1. Anlaşmanın 1 inci Maddesinin 2 (b) (iv) paragrafı hükmünün kaldırılması konusunda anlaşmışlardır.

2. 21 inci Maddenin 1 inci paragrafında yer alan, Anlaşma hükümlerinin uygulanmasının beş yıl süreyle ertelenmesi olanağının, bazı gelişme yolundaki ülkeler için yetersiz olabileceğini kabul etmişlerdir. Böyle durumlarda, Anlaşmaya Taraf olan gelişme yolundaki ülkeler, 21 inci Maddenin 1 inci paragrafındaki sürenin dolmasından önce, bu sürenin uzatılmasını talep edebilir. Sözkonusu

gelişme yolundaki ülkenin geçerli nedenler göstermesi durumunda, Anlaşmanın Taraf ülkeleri bu talebi anlayışla incelerler.

3. Eşyanın kıymetinin belirlenmesinde, halen resmen saptanmış asgari gümrük kıymetlerini esas alan gelişme yolundaki ülkelerin, Anlaşmaya Taraf ülkelerin üzerinde anlaşabileceği süre ve koşullarla bu kıymetleri kullanmalarına olanak vermek üzere, kısıtlı ve geçici bir süre için rezerv koyabileceklerini kabul etmişlerdir.

4. Anlaşmanın 4 üncü Maddesinde ithalatçıya tanınan 5 inci ve 6 ncı Maddelerin uygulanma sırasının değiştirilmesi talebinin, kendilerine güçlük yaratacağı kanısında olan gelişme yolundaki ülkelerin;

“... Hükümeti, 5 inci ve 6 ncı Maddelerin uygulanma sırasının değiştirilmesi talebi ile ilgili olarak, Anlaşmanın 4 üncü Maddesinin uygulanmasının, ancak gümrük idaresinin bu talebi uygun bulması koşuluna bağlaması hakkını saklı tutar” şeklinde bir rezerv koyabileceklerini kabul etmişlerdir.

Gelişme yolundaki ülkelerin böyle bir rezerv koymalarına Anlaşmaya Taraf ülkeler, Anlaşmanın 23 üncü Maddesine göre muvafakat eder.

5. Gelişme yolundaki ülkelerin, Anlaşmanın 5 inci Maddesinin 2 nci paragrafına,

“... Hükümeti, Anlaşmanın 5 inci Maddesinin 2 nci paragrafının, ithalatçı talep etsin veya etmesin, bu Maddeye ilişkin not hükümlerine göre uygulanmasına karar verme hakkını saklı tutar”. Şeklinde bir rezerv koyabileceklerini kabul etmişlerdir.

Gelişme yolundaki ülkelerin böyle bir rezerv koymalarına, Anlaşmaya Taraf ülkeler, Anlaşmanın 23 üncü Maddesine göre muvafakat eder.

6. Bazı gelişme yolundaki ülkelerin, tek acenta, tek distribütör ve tek bayilerce ülkelerine yapılacak ithalatla ilgili olarak Anlaşmanın 1 inci Maddesinin uygulanmasında sorunlarla karşılaşılacağı yönünde endişeleri olduğunu kabul etmişlerdir. Anlaşmanın uygulanması sırasında, gelişme yolundaki ülkelerde bu tür sorunların ortaya çıkması durumunda, bu ülkelerin talebi üzerine, bu soruna ilişkin uygun bir çözüm bulmak için bir inceleme yapılması konusunda, Anlaşmaya Taraf ülkeler anlaşmışlardır.

7. 17 nci Madde ile Anlaşmanın uygulanması sırasında gümrük idaresinin, gümrük kıymetinin belirlenmesi ile ilgili olarak ibraz edilen tutanak, belge veya beyannamenin gerçeklik veya doğruluğunu araştırma ihtiyacı duyabileceğinin tanındığını kabul etmişlerdir. Ayrıca sözkonusu Maddenin örneğin gümrük kıymetinin belirlenmesi ile ilgili olarak gümrük idaresine ibraz edilen veya beyan edilen kıymete ilişkin unsurların doğruluğunun araştırılacağı hususunda da anlaşmışlardır. Anlaşmaya Taraf ülkelerin kendi ulusal mevzuat ve usul hükümlerine göre bu araştırmalarda ithalatçıların işbirliğini talep etme hakkını kabul etmişlerdir.

8. Gerçekte ödenen veya ödenecek fiyatın alıcının satıcıya veya satıcının bir borcunu karşılamak üzere bir üçüncü tarafa ithal eşyasının satış koşulu olarak yaptığı veya yapması gereken tüm ödemeleri kapsadığı hususunda anlaşmaya varmışlardır.

II

1. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte bu Protokolün hükümleri Anlaşmanın bir parçası olarak kabul edilir.

2. Bu Protokol GATT AKİT TARAFLAR Genel Direktörüne tevdi edilir. Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın VII nci Maddesinin uygulanmasına ilişkin Anlaşmayı imzalayan veya 22 nci Madde hükümlerine uygun olarak Anlaşmayı kabul eden veya Anlaşmaya katılan diğer hükümetlerin imzalaması yoluyla veya başka şekilde kabullerine açıktır.

1979 yılının Kasım ayının birinci günü Cenevre'de, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dillerinde her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere tek bir nüsha olarak tanzim edilmiştir.

ANLAŞMAYA KONULACAK REZERVLER

1. Anlaşmanın 21 inci Maddesinin 1 inci paragrafına göre Türk Hükümeti Anlaşma hükümlerinin uygulanmasını 5 yıllık bir süre için ertelemektedir.

2. Anlaşmanın 21 inci Maddesinin 2 nci paragrafına göre Türk Hükümeti 1 inci Maddesinin 2 (b) (iii) paragrafı ve 6 ncı Maddenin uygulanmasını, bu Anlaşmanın diğer tüm hükümlerinin uygulamaya konması tarihinden itibaren üç yıllık bir süre için ertelemektedir.

3. Protokolün 4 üncü paragrafına göre, Türk Hükümeti 5 inci ve 6 ncı Maddelerin uygulama sırasının değiştirilmesi talebi ile ilgili olarak, Anlaşmanın 4 üncü Maddesinin uygulanmasının, ancak gümrük idaresinin bu talebi uygun bulması koşuluna bağlaması hakkını saklı tutar.

4. Protokolün 5 inci paragrafına göre, Türk Hükümeti, Anlaşmanın 5 inci Maddesinin 2 nci paragrafının, ithalatçı talep etsin veya etmesin, bu Maddeye ilişkin not hükümlerine göre uygulanmasına karar verme hakkını saklı tutar.

Not: İngilizce, Fransızca ve İspanyolca metinler 27 Ağustos 1993 gün ve 21681 sayılı Resmi Gazete'dedir.